

Jaarverslag 2017

Stichting
BRUGWACHERSHUISJES

*Hoor het klotsen van het water,
het paard stapt rustig voort.
Langs het jaagpad stroomt de tijd
naar een traag en kalm later.*

Mary Heylema

Voorwoord

Brugwachtershuisjes staan symbool voor de belangrijke rol die water speelt in Nederland. De infrastructuur van kanalen en vaarten met bruggen, sluizen en brugwachtershuisjes is beeldbepalend in het Nederlandse landschap en verwijst naar de sociaaleconomische ontwikkelingen van de laatste twee eeuwen. Veel kleine huisjes bieden toegang tot iets groots: de brugkelder, een ondergrondse kathedraal. Daar rond mogen lopen is een unieke ervaring. Ineens blijkt het huisje waar je altijd langs liep het topje van een enorme 'ijsberg'. Vrijwel alle huisjes zijn 'publiek bezit' en in eigendom van gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat en de waterschappen. Door hun vaak bijzondere architectuur zijn ze een belangrijk onderdeel van de omgeving. Maar de huisjes worden bedreigd. Door het op afstand bedienen van de bruggen verliezen zij hun functie. Toen in 1972 de Steekterburg bij Alphen aan de Rijn op afstand werd bediend maakten de brugwachters er zich niet al te druk over: ze zagen de afstandsbediening als een hobby van ingenieurs. Nog in 1984 schreef de provincie Zuid-Holland 'dat het idee waarbij alle provinciale bruggen vanuit een centraal punt worden bediend, naar het rijk der fabelen kan worden verwezen'. Toch heeft Zuid-Holland inmiddels een centrale die de bediening van alle andere centrales kan overnemen. Inmiddels worden de meeste bruggen op afstand bediend. Er zijn ca 1300 beweegbare bruggen en ongeveer 1000 brugwachtershuisjes. Door het hele land staan steeds meer brugwachtershuisjes, ook rijks- en gemeentelijk monument leeg. Noodbediening is vaak nog aanwezig, maar de brugwachter is vertrokken, Zonder nieuwe functie zullen veel huisjes uiteindelijk verdwijnen. Daarmee zou ook een hele geschiedenis verloren gaan. De Stichting Brugwachtershuisjes heeft zich het lot van deze huisjes aangetrokken en is vanaf haar oprichting in 2012 bezig eigenaren en bewoners bewust te maken van de waarde van deze huisjes. Door het hergebruik van deze huisjes te stimuleren. Dat kan tijdelijk zijn, met een cultureel programma, maar ook definitief door de huisjes te verhuren met een nieuwe functie, zoals kantoor-of kioskruinte. Met een team van vrijwilligers is ook in 2017 gewerkt aan mooie projecten om aandacht voor de huisjes te krijgen. De financiële middelen zijn beperkt en de ambities zijn hoog. De sprong vooruit die de stichting wilde maken door het aanboren van een groot nieuw fonds voor de opbouw en het professionaliseren van de organisatie is niet gelukt. De consequentie hiervan is, dat de uitvoering moet worden getemporeerd. Desalniettemin blijft de ambitie hoog evenals de energie en de inspiratie van bestuur, projectleiders en vrijwilligers om die ambities te bereiken. Misschien langzamer, maar wel gestaag vooruit om de huisjes een nieuw leven te geven. In dit jaarverslag legt de stichting verantwoording af over haar activiteiten in 2017.

v.l.n.r.: Wim Leusink, Mijntje Vervoort, Peter Stutvoet, Gerard de Bruin, Imke van Dillen, Gerben van Dijk, Lotti Hesper, Cora Nauta en Frank Moerman.

Namens het bestuur:

Cora Nauta - voorzitter
Mijntje Vervoort - secretaris
Peter Stutvoet - penningmeester

Namens freelancers & vrijwilligers:

Gerben van Dijk - ambassadeur
Lotti Hesper - projectleider
Frank Moerman - projectleider
Erik Both - website & social media
Gerard de Bruin - fotografie
Sanne van der Schoor
Wim Leussink

Kleine huisjes, grote kansen!!!

Waar staat de stichting voor

Stichting Brugwachtershuisjes heeft als doel op te treden als katalysator voor het herbestemmen van lege brugwachtershuisjes.

De stichting doet dat zonder winstoogmerk, als stichting met een cultuur ANBI status.

Met vrijwilligers en betaalde freelancers. Daarnaast levert de stichting ook adviesdiensten, waarbij zij haar expertise als kenniscentrum rond brugwachtershuisjes inzet. Van de projectwerkzaamheden is een percentage bestemd voor de stichting die daardoor haar katalysatoractiviteiten kan ontplooiën.

De stichting doet dat voor eigenaren van de huisjes (Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten en waterschappen) en voor gebruikers (ondernemers, culturele instellingen), liefhebbers en sponsors.

Hoe maakt de stichting het waar?

Door te wijzen op de urgentie van het hergebruik, de noodzaak dit culturele erfgoed te bewaren en door te geven aan volgende generaties. Door aandacht te genereren via de website, social media, publicaties. Door het verbinden van vraag en aanbod. Door kennis en expertise op te bouwen en te delen. Door het leveren van adviesdiensten en door het beheren en exploiteren van de huisjes. En dat alles graag in samenwerking met alle partijen die de brugwachtershuisjes een warm hart toedragen.

Hoe doet de stichting dat

De stichting werkt vanuit 3 pijlers:

1. Kenniscentrum voor brugwachtershuisjes.

De stichting wil een landelijk platform, expertisecentrum zijn voor de brugwachtershuisjes. Dat doet zij door een landelijk netwerk op te bouwen en door het organiseren van expertmeetings. Maar ook door kennis te vergaren in opdrachten voor derden, door het verder uitbouwen van de website. En door beheer van lege huisjes en de exploitatie daarvan i.s.m. met derden.

2. Projecten voor herbestemming, adviesdiensten voor derden, inventarisaties.

De culturele projecten en opdrachten staan in dienst van de doelstelling van de stichting, maar zijn een essentieel onderdeel vanwege de financiële opbrengsten maar ook om kennis en expertise te vergaren.

3. Beheer en exploitatie van lege huisjes i.s.m. met andere organisaties.

Het beheren en exploiteren van de huisjes wordt gevraagd door de eigenaren die daarop "ontzorgd" willen worden. En het vormt een onderdeel van het opbouwen van kennis. Er wordt samenwerking gezocht met een professionele beheerpartij.

Algemene ontwikkelingen in 2017

In het jaarplan 2017 zijn op de 3 pijlers jaardoelen geformuleerd. Om deze doelen te kunnen bereiken was een stevige organisatie nodig. Al aan het begin van het jaar bood Boei (de organisatie voor het organiseren en herbestemmen van cultureel vastgoed) aan ons te ondersteunen. Door middel van expertise (secretariële en communicatieondersteuning), maar ook door middel van het bemiddelen voor subsidie bij de Bankgiroloterij. Het project brugwachtershuisjes werd door Boei geadopteerd om mee te doen als pitch voor de jaarlijkse subsidie. (het vormde 1 van de 3 projecten die Boei indiende). Dat betekende veel werk, niet alleen de voorbereiding van de pitch maar ook het vervolg bij succes. Het bestuur vond het aanbod van Boei te interessant om daaraan geen gevolg te geven, omdat deze subsidie een enorme push voorwaarts zou betekenen voor de stichting. Om de pitch te kunnen uitvoeren is de organisatie aangepast. De eerste pitch was succesvol en als enige project van Boei mocht de stichting door naar de volgende ronde. Er moest een beleidsplan worden gemaakt voor de komende jaren. In samenwerking met Boei is dit opgesteld en ingediend. Boei heeft de stichting financieel ondersteunt met een eenmalige bijdrage om de voorbereidingen te kunnen uitvoeren. Helaas heeft het project het in de laatste beslissende ronde (februari 2018) niet gehaald. Ondanks de teleurstelling hierover heeft de aanvraag wel een mooi plan opgeleverd. Besloten is met dit plan verder te gaan, het plan in 2018 om te zetten in een beleidsplan voor de komende 5 jaar en de uitvoering ervan getemporiseerd ter hand te nemen, vanwege de beperkte financiële middelen. Naast de spannende BGL pitch zijn er in 2017 verschillende projecten door de stichting opgepakt en succesvol verlopen. Niet alleen in de omgeving van Rotterdam en Dordrecht, maar ook in Den Bosch. Daarnaast is met de Provincie Zuid-Holland afgesproken het beheer van een aantal huisjes daadwerkelijk over te nemen.

De stichting heeft als doel hergebruik te stimuleren. Dat hoeft niet alleen door de stichting te gebeuren. Zij is dan ook blij met initiatieven in andere steden, zoals in Amsterdam, waar inmiddels 11 huisjes worden geëxploiteerd als hotelkamer door het Loyd Hotel en in 2017 in gebruik zijn genomen. Er zullen er nog 17 volgen. Een enorme exposure om hergebruik te stimuleren. Ook in Zwolle en Leeuwarden zijn weer nieuwe initiatieven. Belangrijk voor de bewustwording bij andere eigenaren, dat de lege huisjes een nieuwe kans verdienen.

Korte verantwoording 2017

Organisatieaanpassing

De pitch voor BGL vereiste veel werk en was voor directeur en initiatiefnemer Lotti Hesper te zwaar naast haar projecten voor de stichting. Gerben van Dijk (bestuurslid) is uit het bestuur gegaan en is directeur a.i. geworden met als hoofdactie de BGL pitch en het mogelijke vervolg. Nadat begin 2018 duidelijk werd dat de BGL helaas niet tot subsidie leidde is besloten de organisatie weer aan te passen. Het is nu een "platte organisatiestructuur" van vrijwilligers en freelancers, projectmatig opgezet rond de 3 pijlers met een klein actief bestuur van 3 personen. De activiteiten worden verricht in groepjes die zelfstandig acteren.

De projecten worden gedaan door freelancers, die preferred supplier zijn voor het project waarvoor men subsidie heeft weten te verkrijgen. Een percentage van de projectomzet wordt gebruikt voor de overhead van de stichting. Gerben van Dijk heeft de a.i. directeursfunctie neergelegd en blijft als ambassadeur betrokken bij de stichting.

In 2018 zal nadrukkelijker worden ingezet op versterking van vrijwilligers en freelancers in de organisatie.

Projecten voor herbestemming, adviesdiensten voor derden, inventarisaties.

Dit was ook in 2017 een belangrijke pijler voor de stichting, omdat hiermee door tijdelijke en definitieve projecten de huisjes zichtbaar worden gemaakt voor eigenaren en publiek. Ook financieel is deze pijler belangrijk: een percentage van de projecten is bestemd voor instandhouding van de stichting. De projecten lopen door de jaren heen. Het kost vaak veel tijd projecten voor te bereiden en subsidies aan te vragen voor de uitvoering. In 2017 zijn verschillende projecten uit de voorbereiding van 2016 tot uitvoering gekomen. Hierbij een kort overzicht.

- **Vervolg project Trekvaarten & Brugwachtershuisjes**
De Provincie Zuid-Holland heeft de ambitie om bestaand erfgoed te behouden voor toekomstige generaties door het te beschermen, te laten beleven en te benutten. De trekvaarten behoren ook tot het Zuid-Hollands erfgoed. Om voorbijgangers te informeren over de bijzondere geschiedenis van de trekvaarten en tegelijkertijd enthousiast te maken over de kwaliteiten en mogelijkheden van de bijbehorende brugwachtershuisjes heeft Stichting Brugwachtershuisjes 'informatievensters' ontworpen. In de eerste opdracht ging het om 8 huisjes.

Alle informatievensters zijn nog te zien. Het huisje aan de Ooievaarsbrug in Schiedam is opgeknapt en krijgt in 2018 opnieuw bestickering. In de vervolgoopdracht gaat het om 5 huisjes en een brugleuning in Schiedam, Maassluis, Rotterdam en Delft.

Het brugwachtershuisje en de 114 m lange brugleuning van de Beukelsbrug in Rotterdam kregen kunst met thema trekvaarten. Het gaat om een gedicht van Dirk Kroon en een grafisch ontwerp van een paard van Vos Broekema. De kadehekken van de Koepoortbrug kregen 4 gedichten over trekvaarten van Fleur Fok, Cindy Righarts, Mary Heylema en Tjitske de Haas. Het jarenlange eenzame brugwachtershuisje van de Abtswoudsebrug met dichte rolluiken in Delft heeft 'nieuwe bewoners' gekregen. Dat zijn opvarenden van een trekschuit op een historische afbeelding op de ramen. 's Avonds gaat ook echt het licht aan zodat het huisje een baken in de Schie vormt. Overdag is de afbeelding een zonwerende folie voor de techniek die binnen staat voor de afstandsbediening van de brug. Het project wordt gefinancierd door de Provincie Zuid-Holland, Fonds1818 en Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. en zal in 2018 worden opgeleverd.

- **Project de Lage Erfbrug in Rotterdam Delfshaven.**
Met steun van de Delfshaven Coöperatie heeft de stichting uitvoering gegeven aan een nieuwe functie in het brugwachtershuisje Lage Erfbrug. Doel was in het huisje in Delfshaven een herkenbaar informatiepunt voor toeristen en bezoekers te maken. Voorwaarde hiervoor was dat de voordeur op een andere plek zou komen waardoor het huisje beter en veilig toegankelijk

zou worden. Daarvoor zijn plannen gemaakt in samenwerking met architectenbureau Tomaline en eigenaar gemeente Rotterdam. De Delfshavense Lilia Costa is in 2017 gekozen als ondernemer voor het brugwachtershuisje. Het multifunctionele karakter van haar kiosk, haar warme en zakelijke persoonlijkheid met internationale wortels, haar netwerk in Delfshaven, de financiële onderbouwing en ervaring met ondernemen gaven de doorslag voor beheerder Stichting Brugwachtershuisjes en wijkpartner Delfshaven Coöperatie. De kiosk is open met een tijdelijke invulling tot de verbouwing voor het verplaatsen van de voordeur. Daarna hoopt Lilia haar nieuwe voordeuren buiten de slagbomen te openen in de herfst van 2018.

- **Opdracht Rijkswaterstaat**

In opdracht van Rijkswaterstaat (RWS), beheerder van zo'n 135 brugwachtershuisjes, werkte de stichting een rapport uit met inspiratie en aanknopingspunten voor tijdelijk herbestemmen van twee brugwachtershuisjes bij de Zwijndrechtsebrug in Dordrecht. Het rapport is intern positief ontvangen. RWS gaat een pilot voor tijdelijk herbestemmen doen met een aantal van hun brugwachtershuisjes. Ook hebben ze een interne inventarisatie van 50 brugwachtershuisjes gedaan met kansen en belemmeringen voor herbestemming.

- **Overbruggen in Dordrecht.**

In het project Overbruggen in Dordrecht heeft de stichting, samen met de gemeente Dordrecht een kunstproject gerealiseerd. In 6 huisjes, beschikbaar gesteld door de gemeente, konden 6 kunstenaars aan de slag. Na een inschrijving onder kunstenaars waarop 28 reacties binnenkwamen, werden 6 van hen geselecteerd. De kick-off van de eerste twee kunstwerken was 15 december 2017. Het project loopt t/m november 2019. Financiering: gemeente Dordrecht, Erfgoedlijn Waterdriehoek (Provincie Zuid-Holland), Havenbedrijf Rotterdam (Sponsorregeling Dordrecht & Water), Dordrecht Marketing en Prins Bernard Cultuurfonds.

- **Bossche Brugwachtershuisjes**

Het project in de 3 Bossche Brugwachtershuisjes met een creatief jaarprogramma vol onderzoek en impuls heeft in 2017 veel exposure opgeleverd. Het project krijgt een vervolg in 2018. Het contract met de gemeente 's-Hertogenbosch voor drie brugwachtershuisjes is verlengd. In 2017 kregen 99 creatieve mensen/collectieven uit de stad de sleutel. In 2018 mogen weer andere (on)bekende talenten uit de stad de huisjes gebruiken; mensen die zorgen voor de verbeelding van verhalen en associaties die de drie watericonen oproepen.

- **Radio Brugwachter**

Verhalen vertellen staat ook centraal in het project Radio Brugwachter. Het is een initiatief van jonge makers vanuit lege brugwachtershuisjes. Het eerste radiostation is geopend op de Anthoniebrug in Den Bosch. Het doel is veel meer over water te weten te komen. 4 jaar lang gaan zij op zoek naar interessante, ontroerende, bizarre waterverhalen. Alle interviews laten ze horen via podcast op iTunes, Soundcloud, Izzitravel en Youtube Van de live uitzendingen maken ze een feestje. In het programma 'Wà ter gebeurt' waren in 2017 die verhalen wekelijks te beluisteren in een van de 3 brugwachtershuisjes in den Bosch. Het project Radio Brugwachter zal ook worden doorgezet naar andere steden en andere huisjes

- **Brugwachtershuisjes in beheer**

Villex is geselecteerd als partner voor de samenwerking bij het beheer van de brugwachtershuisjes van de Provincie Zuid-Holland. Villex is een gedreven professionele partij met een ruime ervaring in het verhuren en beheren van uiteenlopende soorten vastgoed. In overleg met de provincie wordt bekeken hoe we het beheer vorm kunnen gaan geven en welke maatregelen de provincie gaat treffen om de huisjes verhuurbaar te maken. De pilot bereidt zich uit: behalve over de bruggen in Ter Aar en Nieuwveen spreken we inmiddels ook over de Zijlbrug en Spanjaardsbrug in Leiden en de Zwammerdamsebrug. De planning van de eerste verhuur is verschoven naar 2018.

Opbouwen van een kenniscentrum.

Op de website is veel informatie te vinden. Over de stichting, maar vooral over brugwachtershuisjes door heel Nederland. Het is een heel werk alle huisjes in kaart te brengen, het zijn er honderden. Er moet informatie worden opgezocht, foto's gemaakt en verhalen gedeeld. In 2017 zijn opnieuw ruim 10 huisjes in kaart gebracht waardoor er nu ruim 195 huisjes op onze website staan. De website wordt druk bezocht. De sociale media zijn ingezet om meer aandacht te genereren. Onze Facebookpagina en Twitter-account worden enthousiast gevolgd. In de pers zijn diverse publicaties verschenen.

De Provincie Zuid Holland heeft aan de stichting een opdracht gegeven een artikel te schrijven over de brugwachters en de brugwachtershuisjes. Het heeft een mooi artikel opgeleverd van Barbara Schilperoort wat het 1e kwartaal 2018 is verschenen op www.geschiedenisvanzuidholland.nl.

Het kunstproject in Dordrecht heeft veel aandacht van de pers gegenereerd. Dat geldt ook Radio Brugwachter in den Bosch. Via de radio en via iPods worden veel mensen bereikt met prachtige verhalen. Dat alles heeft de stichting in 2017 flink op de kaart gezet.

Financiën

De herstructurering van de stichting laat zich ook aflezen uit de jaarrekening, zie bijgevoegde jaarrekening. De 3 pijlers, kenniscentrum, beheer en projecten en de wijze waarop de stichting betaalde adviesdiensten uitvoert. Er is geen projectorganisatie opgezet, maar de werkzaamheden worden uitbesteed aan freelancers. Het bestuur is onbezoldigd en onafhankelijk van de uitvoerende partijen en verricht in beginsel geen projectwerkzaamheden. Van de projectwerkzaamheden is een percentage bestemd voor de stichting die daardoor haar katalysator activiteiten kan blijven ontplooiën.

Tot slot

“Bruggen en water inspireren schrijvers en dichters (en wie verder creatief is) in ieder geval ook tot mooie, toepasselijke dichtregels om oude brugwachtershuisjes op te sieren. Er zijn er steeds meer te lezen: “Ik sta hier, waar drijf jij?” “Een brug: je moet ervoor open staan.” “Waar wacht je op?” Ze nodigen uit tot het vertellen van nieuwe verhalen...” dit stelt Barbara Schilperoort in haar mooie artikel voor de Provincie Zuid-Holland. De stichting toont deze dichtregels graag in haar projecten, zoals op de Koepoortbrug in Delft en de Beukelsbrug in Rotterdam. Om alle voorbijgangers te wijzen op dat kleine erfgoed, de brugwachtershuisjes, waar zoveel meer mee kan dan ze leeg te laten staan. De stichting gaat ook in 2018 enthousiast door om eigenaren te bewegen de huisjes een nieuwe kans te geven.

Stichting Brugwachtershuisjes jaarrekening 2017

Exploitatieoverzicht.

	2017	2016
BATEN		
Inkomsten stichting		
- vrienden	15.570	815
- eigen bijdragen uit organisatie	-180	625
- verkoop boekjes/posters	0	5
- credit rente	49	0
	15.437	1.445
Inkomsten locaties		
- gebruikersovereenkomsten	2.100	2.400
- bemiddelingsfees	0	0
	2.100	2.400
Inkomsten projecten		
- projectbijdragen	72.540	0
- project voorgaande jaren	0	24.896
- reservering uit voorgaand boekjaar	3.585	0
- reservering tbv volgend boekjaar	-39.958	-3.585
	36.168	21.311
TOTAAL BATEN	53.705	25.156
LASTEN		
Uitgaven stichting		
- huisvesting	300	275
- cursus/deskundigheidsbevordering	225	0
- advisering/administratie	400	0
- vrijwilligers	2.151	1.110
- bestuurskosten	184	429
- verzekeringen	575	594
- kantoor/drukwerk/copieer	26	162
- communicatie (postbus/tel/porti)	0	108
- PR/promotie	376	34
- website/domeinreg etc.	56	56
- bankkosten/financieel	111	81
	4.402	2.848
Uitgaven locatiebeheer		
- leden werkorganisatie	440	440
- overige kosten	0	0
	440	440
Uitgaven projecten		
- leden werkorganisatie/ en derden	30.504	15.773
- inzet materiaal/ overig	7.716	3.529
	38.220	19.302
TOTAAL LASTEN	43.062	22.590
SALDO EXPLOITATIE	10.643	2.566

Stichting Brugwachtershuisjes balans 2017

	31-12-2017		31-12-2016	
ACTIVA				
Vaste activa		0		0
Vlottende activa				
- nog te ontv subsidies			2.000	
- debiteuren			1.379	
- omzetbelasting			2.410	
- liquide middelen			18.188	
- overig			0	
				23.978
TOTAAL ACTIVA				23.978
PASSIVA				
Eigen vermogen				
- algemene reserve (na resultaatbestemming)	15.831		5.188	
- bestemmingsreserves:	0		0	
		15.831		5.188
Kortlopende schulden				
- crediteuren	14.724		15.005	
- nog in te zetten subsidies	39.958		3.585	
- ontvangen waarborgsommen	200		200	
- overige schulden/te ontv facturen	0		0	
		54.881		18.790
TOTAAL PASSIVA		70.712		23.978

- Voor meer details zie de jaarrekening op onze website.

Colofon

Samenstelling

Cora Nauta
Peter Stutvoet

Vormgeving

Gerard de Bruin

Fotografie

Peer Reede
Lotti Hesper
Gerard de Bruin

Met dank aan

Willem van der Blom, Flat 14
voor de financiële administratie

Stichting Brugwachtershuisjes

Romboutslaan 20
3312 KP Dordrecht

Telefoon 06 4421 5656
info@brugwachtershuisjes.nl
www.brugwachtershuisjes.nl

KvK 55 17 86 50

Triodos bank:
IBAN NL91 TRIO 0254 7271 90

*Het stimuleren van nieuw leven
in lege brugwachtershuisjes is
alleen mogelijk met jouw steun.*

Word vriend:

IBAN NL91 TRIO 0254 7271 90
www.brugwachtershuisjes.nl/vrienden